

Kampeervakantie Swalmen

vrijdag 13 mei – maandag 16 mei 2016

Camping Raayerhof

Deelnemers

Volkert Bakker (voorzitter)
Marja Bakker-van den Berg
Rinus Coesel
Ina Coesel
Inge van Iterson
Wilma van Tuyl
Lieuwien Koster
Maria Luran (admin)
Wilfred Ouwerkerk (excursieregelaar)

Annette Bos (excursieregelaar)
Marga Bos-Kuijpers
Anja Schuitema
Jelle Harder
Ben van Veenen
Ati Vijge
Wim van Zuilen
Rieke van Zuilen-Hoefnagel

Inhoud

Deelnemers	2
Swalmen in het kort	3
Indrukken van de deelnemers	4
Beschrijving van het gebied	5
Sfeerverslagen excursies	6
Plankton in een van de Rolvennen van de Meinweg.	11
Plantenlijst	13
Vogellijst	14
Vlinders en libellen	16
Overige waarnemingen	17

Swalmen in het kort

Nog niet eerder waren wij met Pinsteren gaan kamperen met de KNNV. Dus onder het motto: doe eens gek, wij naar Swalmen, want daar werd dit jaar het Pinksterkamp georganiseerd. Het was een natuurcamping een paar km buiten het plaatsje, dat in de buurt van Roermond ligt. Je kijkt dan wel wat vreemd op als je ziet dat onder alle heggen, bomen en struiken gespoten is. Het bleek dat juist dit jaar 'eindelijk', voor het eerst sinds lange tijd, weer eens besloten was om de plaag van de distels aan te pakken, omdat de boeren in de buurt daar erg veel last van hadden.

Ook dit keer bleek het gebied een goede keuze van de AKC: er was niet allen voldoende, maar ook bijzondere natuur in de omgeving. Er was goed te fietsen en we hadden een gezellige groep. De excursieregelaars hadden vooraf een gids uit de omgeving geregeld voor de eerste dag. Deze heeft ons de hele zaterdag begeleid: 's ochtends tijdens een wandeling in de directe omgeving van de camping en 's middags tijdens een fietstocht langs kasteel Hillenraad en de Swalm. De tweede dag werd gekozen voor een excursie naar De Meinweg. Op de fiets er heen met daar een rondwandeling. Een klein groepje ging 's middags door naar Duitsland en fietste terug via de Swalm.

Het Leudal staat eveneens bekend als een schitterend gebied. Daar zijn we tijdens het officiële gedeelte van het kamp niet aan toegekomen. Vandaar dat enkele deelnemers besloten op weg naar huis daar langs te gaan en nog een wandeling te gaan maken. Ook dat bleek zeer de moeite waard.

Jammer was dat één van de deelnemers al de eerste dag door haar enkel ging en zich daardoor genoodzaakt zag eerder naar huis te gaan. Gelukkig is ze zonder al te grote problemen met de fiets en trein weer thuisgekomen.

Als echte Nederlanders hebben we het natuurlijk uitgebreid gehad over het weer. Het was behoorlijk koud (overdag ongeveer 12-13 °C), maar door de positieve instelling van de deelnemers hadden we daar eigenlijk weinig last van want het bleef tenslotte het hele weekend droog.

Kortom voor een lang weekend is Swalmen een plek om niet meer te vergeten.

Volkert Bakker

De foto's in dit verslag zijn van Anja Schuitema, Wim van Zuilen, Rinus Croesel en Volkert Bakker.

Indrukken van de deelnemers

Aan het eind van deze kampeervakantie vroegen we de deelnemers wat het meeste indruk had gemaakt. Het geeft een goed beeld hoe divers de deelnemers zo'n kamp ervaren. Leuk is dat degenen, die voor het eerst meeding, aangaf dat ze verrast was door alle kennis bij de deelnemers en dat ze nu anders is gaan kijken naar de natuur.

Dit waren de overige antwoorden:

- Afwisselend landschap en de enorme ruimte
- Kou (2x genoemd)
- Veel bijzondere bomen en bossen
- Grote wroetplaatsen van zwijnen
- Geïnteresseerde deelnemers
- Kamp zonder auto's. De auto's stonden op een aparte P-plaats en zijn niet meer gebruikt.
- Herinnering aan een bostaferieel van landschapsschilder Koekoek: hier bestaat het nog
- Landschap erg mooi
- Leuke rustige fietsweggetjes
- Afwisselend landschap rondom de camping
- Er wordt erg veel gedaan voor dieren rond een nieuwe snelweg en in de buurt ontstaat nieuwe natuur. Zo is de snelweg ook nog aantrekkelijk
- Leuk excursieprogramma
- Vandaag veel nieuwe natuur
- Verrassend
- Heel erg afwisselend
- Leuke deelnemers/gesprekken
- Bruine kiekendief (2x genoemd)
- Gele kwikstaarten
- Diversiteit
- Vroeger bestaat nog (denk aan schilderij van Koekoek)
- Goede sfeer
- Weer viel erg mee en dus ook het aantal vogels
- Naadloze overgang Nederland-Duitsland
- De bomen waren geweldig
- Nostalgie van het landschap
- De hesjes
- Dat nu met nieuwe hoorapparaten de fluitier weer regelmatig te horen was.

Beschrijving van het gebied

Vijf km ten noordoosten van Roermond ligt Swalmen, in het Duits-Nederlandse Grenspark Maas-Swalm-Nette. Het plaatsje heeft een rijke cultuurhistorie, waar o.a. drie kastelen nog van getuigen. Maar ook grafheuvels uit de Bronstijd, een oude Romeinse weg, Merovingische kerken en vestingen van de Noormannen tref je er aan. Vlakbij ligt het Nationaal Park De Meinweg (ook wel Meijnweg), onderdeel van genoemd grenspark.

Swalmen is genoemd naar het riviertje de Swalm. De Swalm is 14 kilometer lang en kronkelt van Geneiken in Duitsland tot de monding in de Maas bij Roermond.

Door breuken in en verschuivingen van de aardkorst, en door de ijstijden, zijn boven elkaar liggende rivierterrassen ontstaan met steile overgangen van 2-30 m hoog. De aarde beweegt nog steeds want het gebied bevindt zich op de Peelrandbreuk, twee tektonische platen die tegen elkaar aanschuiven. In 1992 is er nog een aardbeving geweest met een kracht van 5,8 op de schaal van Richter.

Deze aardkundige traptreden worden doorsneden door de kronkelende beekdalen van de Roode Beek en de Boschbeek. Beide beken kennen nog een vrij natuurlijk verloop, met stroomversnellingen en grindbanken. In hun kristalheldere water leeft o.a. de zeldzame Beekprik. Elders in het park vinden we vochtige en droge heidevelden, vennen, veengebieden en bossen. Over de grens ligt een uitgestrekt bosgebied. Je kunt hier overal heerlijk wandelen en fietsen!

Aan de andere zijde van de Maas ligt het Leudal. Het huidige landschap kent een lange wordingsgeschiedenis, waarvan de nog zichtbare en herkenbare sporen teruggaan tot ver in de laatste ijstijd. Zowel de bodemopbouw als het reliëf van het maaiveld van het gebied vinden hun ontstaan in de ijswoestijnen van duizenden jaren geleden. Tijdens gigantische zandstormen zijn hier dikke pakketten dekzand afgezet en zijn metershoge stuifzandgordels of zandduinen in het Leudal ontstaan. Juist dit reliëf vormt in combinatie met de vaak diep door de beken uitgeslepen, vaak ravijnachtige beekdalen, relatief grote hoogteverschillen in het landschap en biedt daarmee charme en verrassing aan de bezoeker.

Het gebied kent ook opmerkelijk veel natte natuur. Veel van die nieuwe natuur is de laatste jaren aangelegd ter compensatie van de A67. Dat geeft het landschap een afwisselend beeld.

Gekampeerd werd op een natuurkampeerterrein (boerderijcamping) bij een stiltegebied. De camping heeft een overdekte recreatieruimte en informatie is te vinden op de website:

www.raayerhof.nl.

Sfeerverslagen excursies

Wandel/fiets-excursie zaterdag 14 mei onder leiding van een IVN gids

Excursie op 14 mei onder leiding van Frans, een gids van het plaatselijke IVN. Hij kent het gebied erg goed, want hij woont in Swalmen en werkt in Beesel bij de gemeente, het groenste dorp in Nederland.

Deze excursie bestond uit 2 delen. In de ochtend een wandeling en 's middags een fietstocht. De camping ligt aan de Raaystraat. Een Raaystraat was vroeger een plaats waar bossen gerooid werden. De wandeling vertrok vanaf de camping direct naar links en dan 200-300 m verder naar rechts een wandelpad in, langs de weilanden.

Daarbij zagen we al direct sporen van een das: een latrine, een haar op het prikkeldraad en een oude burcht van een das. Later kwamen we ook een dassenburcht tegen.

Onderweg ontstond de gebruikelijke discussie tussen de mensen die wat sneller wilden en mensen, die het juist te snel

ging. Gelukkig wist de gids daarin een aardige middenweg te vinden.

We kwamen bij de provinciale weg en konden goed zien welke maatregelen waren genomen om voor de dieren toch een doorgang te creëren. Er staat een hek langs de weg aan de onderkant afgesloten, om te voorkomen dat zowel de grote als de kleinere dieren de weg zouden oversteken. Bij een viaduct over een riviertje is een apart looppad naast dat riviertje gemaakt, zodat de dieren toch naar de andere kant van de weg

kunnen. Ook is er een reeëndoorgang in het hek gemaakt, zodat de dieren weer terug het gebied in kunnen als ze, bijvoorbeeld bij kruisingen, toch aan de verkeerde kant van het hek op de weg zijn terechtgekomen.

We vonden een leuke plek bij een gebiedje met zogenaamde nieuwe natuur

om te eten. Daar konden we genieten van een vrouwtje bruine kiekendief, dat meerdere malen heen en weer vloog, zodat we haar erg goed konden waarnemen.

Daarna vervolgden we onze weg. Door weer een andere biotoop, namelijk een mooi stukje bos, met leuke paadjes voor wandelaars.

In dit bos stond een Kartuizer kloosterboerderij, die nu verdwenen is. De slotgracht is nog te zien en die wordt nu door een dassenfamilie gebruikt.

Tot slot nog even langs een mooi voorbeeld van een steilwand: de diep uitgesneden loop van de Eppenbeek, om met de uitleg van Frans een goed beeld te krijgen van de natuurhistorische oorsprong van het gebied.

's Middags hebben we de omgeving verkend op de fiets. Via kasteel Hillenraad, te zien op deze foto met net nog drie van de twaalf apostelen (bomen), naar een nat gebiedje waar de Moeraswolfsklauw en de Ronde zonnedauw groeien, om uiteindelijk langs een deel van de Swalm weer terug te fietsen naar de

camping. Er was nog net genoeg tijd om de beversporen goed te bekijken.

Uiteraard kwamen we daarbij nog langs een restaurant, waar heerlijke vlaaien werden geserveerd.

Fietsexcursie op zondag 15 mei.

Excursieleider: Rinus Coesel

Het Nationaal Park Meinweg was het doel van onze excursie. We volgden, nadat iedere deelnemer een KNNV-hesje had aangetrokken, een vlakke route via de fietsknooppunten 89, 67, 20, 79, 56 en 78 naar het bezoekerscentrum.

Onderweg zijn we nog even afgestapt bij een vennetje, het Melickerven, om vogels en planten te spotten. De gele lis was er te bewonderen.

We troffen een groep medevogelaars, die bedenkelijk onze hesjes aanschouwden, als verstoring van het landschap.

Aangekomen bij het bezoekerscentrum besloten wij, na een korte koffiestop, door te rijden naar de ingang van het park bij het informatiebord bij de spoorwegovergang, waar we voor een wandelroute kozen die ons naar de Rolvennen bracht en via een omweg weer terug naar de ingang (wandelknooppunten 61, 67, 66, 65 via omweg, 61).

Het nostalgische landschap van de Meinweg deed mij denken aan een bosgezicht van de schilder Barend Cornelis Koekkoek, alhoewel daarop de karakteristieke stoven ontbreken:

De vele stoven van oude eikenbomen, Rieke van Zuilen legde ons uit dat het hier om de zomereik *Quercus robur* gaat, zijn het overblijfsel van een hakhoutbos. Een van de Rolvennen was voorzien van een steiger. Rinus kon hier z'n planktonnet uitwerpen om een monster te nemen. Vlak bij deze steiger zagen we een opeenhoping van kikker- of paddenlarven, die moesten buiten het planktonnet blijven. Wilma van Tuyl gaf een voorproefje van de Olympische spelen: speel voor de verandering. Ben van Veenen kon het niet nalaten en volgde haar voorbeeld. Waar een afgezaagde stomp (gelukkig maar een enkel exemplaar) al niet goed voor is:

Qua flora zijn er geen opvallende vondsten gedaan, mede door het vroege jaargetijde. Ati Vijge was naarstig op zoek naar insecten en inspecteerde, met succes, bijna iedere struik op hun aanwezigheid van zowel het rupsenstadium als de eieren. Zij was helemaal verguld door de vondst van een huls van een uitgekropen libel. Ook de vogelaars kwamen aan hun trekken. Zie de betreffende verslagen. In de loop van de middag nam helaas de hondenuitlaatdichtheid toe, maar inmiddels waren wij al weer terug bij de ingang van het park.

Rinus Coesel

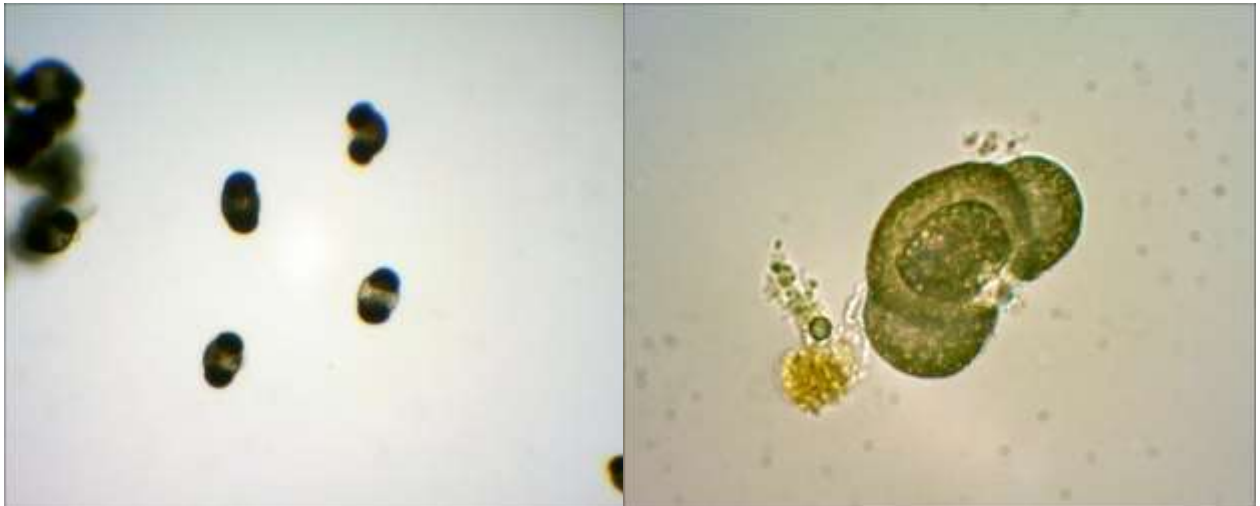
Plankton in een van de Rolvennen van de Meinweg.

Verslag: Rinus Coesel

Het planktonnet is uitgeworpen vanaf de steiger van een van de vennen van de Rolvennen. Er is geen materiaal verzameld van plantendelen of resten daarvan.

De vangst is direct na thuiskomst onderzocht.

Opvallend was de grote hoeveelheid stuifmeelkorrels in dit geval van de den.

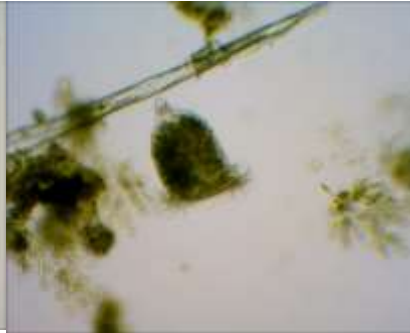
Stuifmeelkorrels van de den.

De volgende micro-organismen zijn gevonden: Zie bijgaande foto's indien van toepassing.

Nederlandse naam	Latijnse naam	Foto
Sieralg	<i>Micrasterias decemdentata</i>	Ja
Sieralg	<i>Micrasterias</i> sp.	
Sieralg	<i>Closterium</i> sp.	
Klokdiertje	<i>Campanella umbellaria</i>	Ja
Klokdiertje	<i>Vorticella</i> sp.	Ja
Raderdiertje	<i>Notholca</i> sp.	Ja
Raderdiertje	<i>Cephalodella</i> sp.	Ja
Raderdiertje	<i>Brachionus</i> sp.	
Blauwalg of groenalg?	<i>Woronichinia</i> sp. of <i>Dictosphaerium</i> sp.?	Ja
Bekertjesboomgoudalg	<i>Dinobryon sociale</i>	Ja
Draadalg	<i>Spirogyra</i> sp.	Ja
Oogflagellaat	<i>Phacus longicauda</i>	Ja
Larve van een kreeftachtige	Nauplius	Ja
Watervlo	<i>Scapholeberis mucronata</i>	Ja
Larve pluimmug	<i>Chaoborus crystallinus</i>	

Sieralg *Micrasterias decemdentata*

Klokdiertje *Campanella umbellaria*

Klokdiertje *Vorticella* sp.

Raderdiertje *Notholca* sp.

Cephalodella sp.

Blauwalg of groenalg?
Woronichinia sp. of
Dictosphaerium sp.

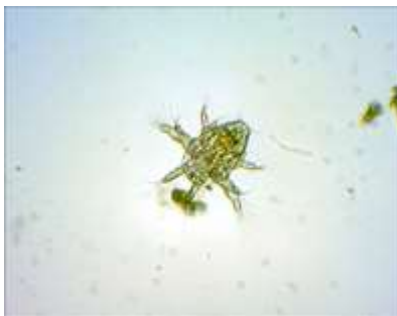
Bekertjesboomgoudalg,
Dinobryon sociale

Draadalg *Spirogyra* sp.

Oogflagellaat *Phacus longicauda*

Nauplius

Scapholeberis mucronata

Plantenlijst

Bijzondere planten, gevonden bij een stukje nieuwe natte natuur langs de Nederlands-Duitse grens:

Moeraswolfsklauw

Ronde zonnedauw

En in het Leudal:
Lelietje-van-dalen

Vogellijst

Zowel op 14 als op 15 mei:

Bewolking 80-100%: windkracht 4, +/- 13 °C. Geen gunstig weer voor vogelwaarnemingen

	14 mei	15 mei
Dodaars		x
Aalscholver	x	x
Blauwe reiger	x	
Grauwe gans	x	x
Canadese gans	x	x
Wilde eend	x	x
Bruine kiekendief	x	x
Havik	x	
Sperwer	x	
Buizerd	x	x
Boomvalk	x	
Fazant	x	
Patrijs		x
Waterhoen		x
Meerkoet	x	x
Holenduif	x	
Houtduif	x	x
Koekoek	x	
Gierzwaluw	x	
Groene specht	x	
Grote bonte specht	x	x
Veldleeuwerik	x	x
Boerenzwaluw	x	x
Huiszwaluw	x	x
Boompieper	x	x
Gele kwikstaart		x
Grote gele kwikstaart		x
Witte kwikstaart	x	x
Winterkoning	x	x
Heggenus	x	
Roodborst	x	x
Gekraagde roodstaart	x	
Roodborsttapuit	x	x
Merel	x	x
Zanglijster	x	x
Kleine karekiet	x	x
Grasmus	x	x
Tuinfluit	x	x
Zwartkop	x	x

Fluiter	x	x
Tjiftjaf	x	x
Fitis	x	x
Goudhaantje	x	x
Zwarte mees		x
Pimpelmees	x	
Koolmees	x	x
Boomkruiper	x	x
Vlaamse gaai	x	
Ekster		x
Zwarte kraai	x	x
Spreeuw	x	x
Huisemus	x	x
Vink	x	x
Groenling	x	
Putter	x	x
Kneu	x	x
Geelgors	x	x
Rietgors	x	x
Kievit	x	x

Vlinders en libellen

Vlinders

Oranjetipje
Citroenvlinder
Bont zandoogje
Klein geaderd witje
Klein koolwitje
Groot koolwitje
Landkaartje (voorjaarsgeneratie)

Witvlekmot, een microvlinder

Eitjes van Citroenvlinder op Sporkehout
Rups van de Grote wintervlinder
Rups van de Plakker
Rups van de Rietvink
Rups van de Eikenvoorjaarsuil
Rups van de Bruine metaalvlinder
Rups van de Tweestreepvoorjaarsuil
Rups van de Kromzitter
Rups van de Hageheld
Rups van de Hyena
Cocon van een zakdrager
En in het Leudal een rups van de Phegeavlinder

Libellen

Weidebeekjuffer
Vuurjuffer
Lantaarntje
Viervlek
Smaragdlibel
Glassnijder
Bruine korenbout
Azurwaterjuffer

Overige waarnemingen

Eekhoorn

Ree

Haas

Schildpad (spec)

Distelboktor

Rood soldaatje

Miris striatus, een van de blindwantsen

Gele viervlekwants

Tamme kastanje galwesp. (exoot, sinds een paar jaar in Ned.)